Aan
De gemeenteraad van Zoetermeer

Zaakid
2023-047623

Van
Het college/ Burgemeester Bezuijen

Datum
7 juni 2023

Onderwerp
Raadsmemo Collegestandpunten VNG ALV 14 juni 2023

Bijlagen

Op woensdag 14 juni van 11.30 tot 13.00 uur is de Algemene Ledenvergadering (ALV) van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) in de Martiniplaza in Groningen. De belangrijkste onderwerpen op de agenda zijn het meerjarig financieel perspectief gemeenten en het principeakkoord Hervormingsagenda Jeugd. Verder staan er op de agenda voornamelijk financiële onderwerpen zoals het financieel jaarverslag en een contributievoorstel, en wordt ter informatie een update gegeven van een aantal lopende trajecten. De stukken voor de ALV zijn te vinden via deze link.

Met dit memo informeert het college u over de besluiten die zij op 6 juni 2023 heeft genomen ten aanzien van de VNG ALV van 14 juni. Tijdens de commissie Plenair van 12 juni is er gelegenheid om vanuit de raad inbreng mee te geven aan het college met betrekking tot de ALV.

Agenda
De volledige agenda voor de ALV ziet er als volgt uit:

1. Opening
2. Benoeming van de notulencommissie ALV 14 juni 2023
3. Vaststelling notulen Najaars ALV 2 december 2022
4. Mededelingen
5. Jaarverslag 2022, inclusief Financieel Jaarverslag en verantwoording over het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU)
6. Voorstellen inzet en financiën VNG 2024
    a. Contributievoorstel VNG
    b. Kadernota 2024 met ambities voor beleidsinzet en inzet op gebied GGU
    c. De totale GGU-begroting 2024 en financiële bijdrage Fonds GGU (inclusief 5 proposities)
    - Propositie 1: Gezond en actief leven
    - Propositie 2: Fysieke leefomgeving
    - Propositie 3: Inkoop en aanbesteden
    - Propositie 4: VNG Academie en kennishub
    - Propositie 5: Arbeidskrapte
7. Stand van zaken actuele trajecten
    a. Meerjarig financieel perspectief financiën gemeenten
    b. Principeakkoord Hervormingsagenda Jeugd
    c. Verhoogde rijksdoelstelling voor CO2-reductie
    d. Asielzaken
8. Verantwoording uitvoering moties
9. Invulling vacatures in VNG-bestuur en -commissies
10. Verenigingsstrategie 2030

11. Rondvraag/WVTTK
12. Sluiting en aankondiging locatie VNG Congres 2024

Op 5 juni heeft de VNG alle ingediende moties toegevoegd aan de stukken, voorzien van een preadvies. De ambtelijke organisatie bestudeert de moties en de adviezen en legt nog voor de ALV een advies voor aan het college. Om de gemeenteraad in staat te stellen tijdig te reageren op de positie van het college ten aanzien van de reguliere agendapunten kan dit niet worden afgewacht en ontvangt u nu reeds dit memo, waarin ook het standpunt van het college is opgenomen ten aanzien van de moties die bij het college al eerder dan 5 juni bekend waren.

Meerjarig financieel perspectief gemeenten
Dit onderwerp staat ter informatie op de agenda, maar heeft grote impact op de financiële situatie van gemeenten. Naar aanleiding van de Voorjaarsnota van het Rijk van 28 april schrijft de VNG o.a. het volgende:

'Vanaf 2026 is er voor gemeenten structureel zo'n €3 miljard minder beschikbaar voor het uitvoeren van gemeentelijke taken en biedt het accres vanaf 2027 te weinig vergoeding voor het opvangen van de autonome groei van de zorgtaken. Het is goed dat er nu een aanzet is voor een nieuwe normeringssystematiek, maar alles bij elkaar geeft deze voorjaarsnota niet de gewenste structurele financiële zekerheid voor gemeenten.
Vorig jaar heeft het kabinet als gebaar een eenmalige rijksbijdrage beschikbaar gesteld voor het gedeeltelijk opvullen van het financieel gat in 2026. Deze eenmalig rijksbijdrage van € 924 miljoen voor 2026 wordt met de Voorjaarsnota 2023 structureel doorgetrokken en daarnaast kondigt het kabinet aan dat de ze vanaf 2027 een nieuwe normeringssystematiek wil hanteren. Ook met deze twee ingrepen is de problematiek van het financiële gat vanaf 2026 echter bij lange na niet opgelost. Ondanks dat in de Voorjaarsnota wordt gesproken over 'extra' of 'additionele' middelen voor gemeenten, is het saldo voor het gemeentefonds nog steeds negatief: vanaf 2026 ontvangen gemeenten onder andere door het lager vastgestelde accres en de terugkeer van de opschalingskorting structureel zo'n € 3 miljard minder.

Door de VNG is […] consequent aangetekend dat voldoende structurele middelen een randvoorwaarde zijn. Deze Voorjaarsnota dwingt ons om onszelf de vraag te stellen hoe we ons als VNG nu verhouden tot deze akkoorden en vraagt u om zich voor te bereiden op een situatie waarin er minder geld is voor het uitvoeren van gemeentelijke taken.'

De VNG heeft o.a. een Taskforce Taken en Middelen onder leiding van Alexander Rinnooy Kan opgericht die in kaart moet brengen hoe bestaande en nieuwe taken zich verhouden tot de structurele middelen. Ook heeft de VNG een enquête over de gevolgen van de Voorjaarsnota uitgezet onder de leden. De verwachting is dat er tijdens de ALV inzicht zal worden gegeven in de resultaten. De VNG heeft op 5 juni een resolutie gepubliceerd waarin de inzet richting het kabinet verder wordt aangescherpt. Deze tekst is op 6 juni gewijzigd en wijzigt mogelijk in de komende dagen weer. De steun van het college voor de uiteindelijke tekst van de resolutie zal afhangen van of deze voldoende scherp is in de acties die worden voorgesteld richting het kabinet.

Er zijn moties ingediend die het VNG-bestuur oproepen om een (veel) hardere lijn te volgen dan tot nu toe werd gedaan. Het college wacht de definitieve teksten van deze moties af, en zal moties steunen die voldoende helder en scherp pleiten voor structurele oplossingen voor de gemeentefinanciën.

Principeakkoord Hervormingsagenda Jeugd
De VNG en het Rijk hebben na lang onderhandelen op 17 april jl. een principeakkoord bereikt over het financieel kader bij de Hervormingsagenda jeugd.

gemeente Zoetermeer

Inhoudelijk is er het nodige op de Hervormingsagenda Jeugd aan te merken, maar is het tegelijk ook prettig dat er eindelijk een agenda ligt. Financieel is het bereikte principeakkoord echter volstrekt onvoldoende.

Inhoudelijk: De Hervormingsagenda is veelomvattend en tegelijkertijd op een aantal onderdelen nog weinig concreet. Over veel onderwerpen uit de Hervormingsagenda moeten nog nadere afspraken worden gemaakt en zaken worden uitgewerkt. Veel zaken zijn ook afhankelijk van wijzigingen in wet- en regelgeving. Er zijn zorgen over hoeveel tijd dit nog in beslag gaat nemen en over de precieze uitwerking ervan. Het is belangrijk dat de gemeenten daarover in de komende periode goed kunnen meepraten.

Financieel: Het financiële kader van de Hervormingsagenda Jeugd vormt een aanzienlijk financieel risico voor gemeenten. Zo wordt het akkoord afgesloten zonder gezond financieel perspectief voor gemeenten vanaf 2026. Ook is er onvoldoende onderbouwing van de relatie tussen de voorgestelde maatregelen en de beoogde financiële besparing, waardoor er een reëel risico is dat gemeenten met extra tekorten zullen komen te zitten. Ten slotte is onduidelijk hoe het oordeel van de nog in te stellen deskundigencommissie door het Rijk zal worden meegenomen in de besluiten over de gemeentefinanciën.

Met het oog op bovenstaande argumenten zal het college het voorgelegde akkoord niet steunen.

Er zijn diverse moties ingediend die de zorgen rondom het akkoord goed verwoorden en die het VNG-bestuur oproepen om opnieuw met het Rijk te onderhandelen (zie verderop in dit voorstel). Het college zal moties die voldoende helder en scherp zijn steunen.

Besluiten college
Hieronder worden de besluiten opgesomd die het college heeft genomen over de ALV.
Het college heeft besloten:

1. In te stemmen met het voorstel voor de nieuwe notulencommissie (agendapunt 2).
2. In te stemmen met de vaststelling van de notulen (agendapunt 3).
3. In te stemmen met het vaststellen van het Financieel jaarverslag 2022 en het decharge verlenen aan het bestuur (agendapunt 5).
4. In te stemmen met het contributievoorstel van het VNG-bestuur (agendapunt 6a).
5. In te stemmen met de Kadernota 2024 (agendapunt 6b).
6. In te stemmen met de totale GGU begroting 2024 met daarin de financiële bijdrage aan het Fonds GGU en met de 5 proposities, inclusief de financiering daarvan (agendapunt 6c).
7. Niet in te stemmen met de Hervormingsagenda Jeugd (agendapunt 7b).
8. In te stemmen met de verantwoording door het bestuur over de uitvoering van alle op 2 december 2022 ingediende en eerder aangehouden moties (agendapunt 8).
9. In te stemmen met het aanstellen van de voorgedragen kandidaten voor VNG-bestuur en -commissies (agendapunt 9).
10. In te stemmen met de VNG Verenigingsstrategie 2030 (agendapunt 10).
11. De motie Groningen mede te ondertekenen en te steunen.
12. De motie Nissewaard te steunen.
13. De motie Heemstede te steunen.
14. Een lid van het college aan te wijzen als stemgerechtigde vertegenwoordiger van de gemeente Zoetermeer op de ALV.

Voor technische vragen kunt u zich wenden tot:
Naam : Govert Buijs
Telefoon : +31793469535
E-mailadres : G.J.Buijs@zoetermeer.nl